

Sport en veiligheid

Marc Vandercammen
Maart 2003

Doelstellingen

- Een meting maken van de risico's die aan sport beoefenen verbonden zijn
 - Geanalyseerde variabelen
 - Sport die wordt beoefend
 - Socio-demografisch profiel (leeftijd en geslacht)
 - Sportactiviteit in clubverband of niet
 - Soort ongeval
 - Plaats van het ongeval
 - Verwonding(en)
 - Gekwetste organen
-

Methodologie

- 3.203 kwantitatieve interviews die persoonlijk werden afgenomen (België) bij personen die een ongeval hebben gehad tijdens een sportactiviteit.
 - Field : gegevens van EHLASS - 1999
 - De resultaten hebben de gepaste statistische behandelingen ondergaan (χ^2 , Student en normale wet).
 - De totale foutmarge voor de steekproef bedraagt 1,7%.
 - Enkel de betekenisvolle resultaten worden voorgesteld. Elk gegeven werd evenwel geanalyseerd in functie van de socio-demografische variabelen (leeftijd, geslacht), van de sportactiviteit (beoefende sport, activiteit in clubverband of niet, lokalisatie) en van de gevolgen van het ongeval (hospitalisatie, kwetsuur, ..).
-

Risicosporten

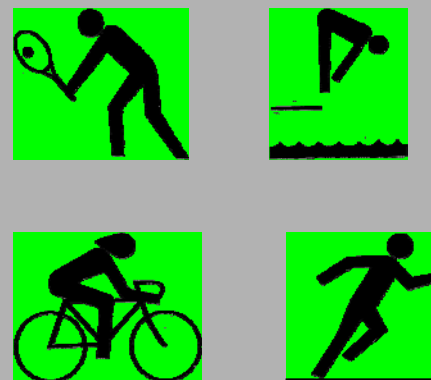
Hoge risico-index

- Squash (28*)
- Hockey (26*)
- Rugby (23*)
- Motorsporten (15*)
- Volleybal (6)
- Skiën (4*)
- Paardrijden (4*)
- Oosterse vechtsporten (4*)
- Basketbal (3)
- Schaatsen (3*)
- Voetbal (3)
- Gymnastiek (1)

Lage risico-index

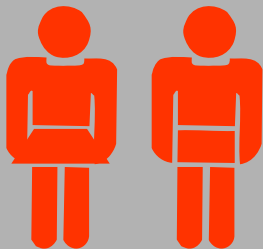
- Tennis (.40)
- Zwemmen (.08)
- Fietsen (.07)
- Atletiek (.07)

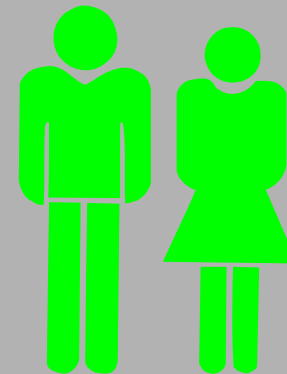
Index berekend op basis van de ongevallen/aantal beoefenaars van de sport (*= raming)

Risicoprofiel

- **Hoge risico-index**
- Meisje (2.4)
- Jongen (1.7)

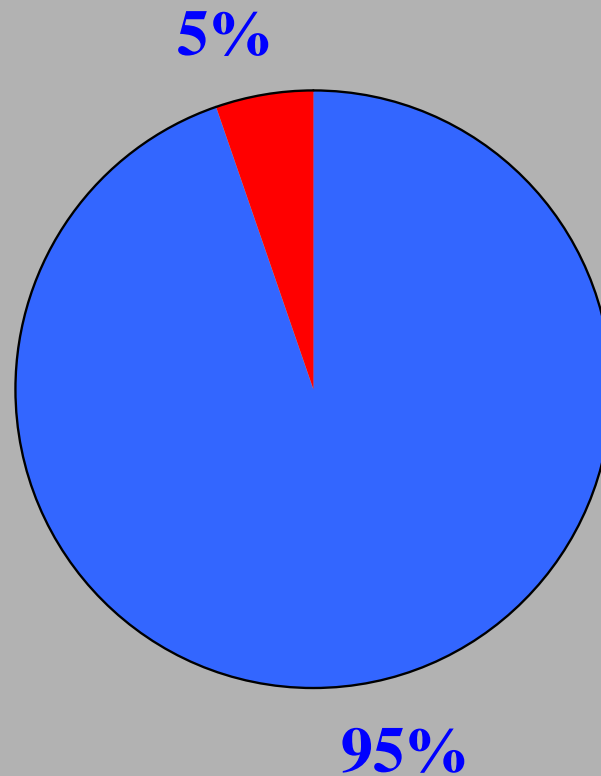

- **Lage risico-index**
- Man (.85)
- Vrouw (.60)

Sportongevallen

- 1 ongeval op de 20 leidt tot een hospitalisatie

Risicosporten

- **Groot risico voor hospitalisatie**

- Schaatsen
- Paardrijden
- Motorsporten

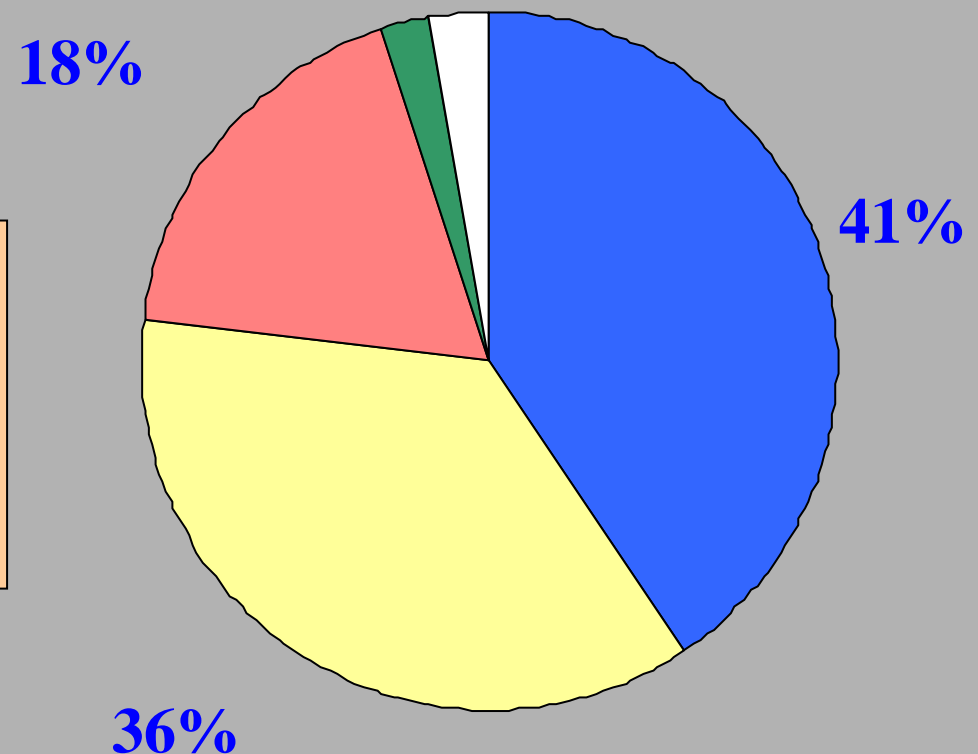
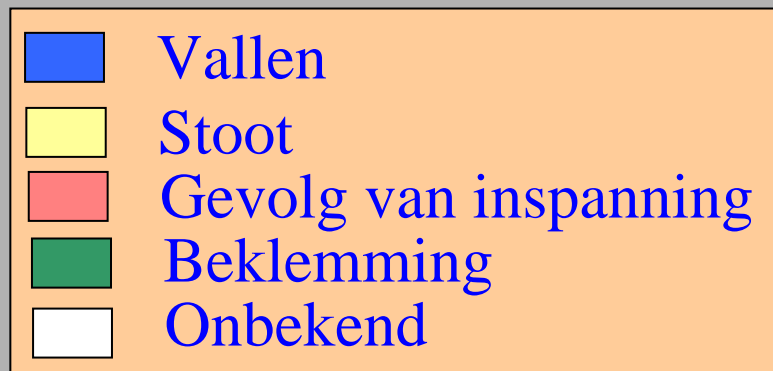
- **Klein risico voor hospitalisatie**

- Basketbal
- Voetbal
- Tennis
- Volleybal

Sportongevallen

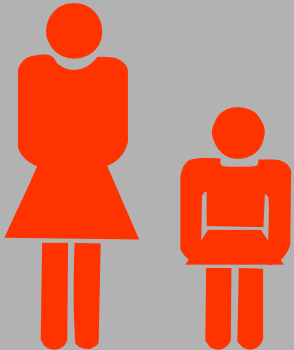
- In 3 op de 4 gevallen doet het ongeval zich voor na een val of een stoot

Risicoprofiel : vallen

- **Groot risico**

- Vrouwen
- 0-17 jaar
- > 40 jaar

- **Klein risico**

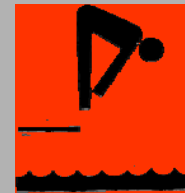
- Mannen
- 18-29 jaar

Risicosporten : vallen

■ Groot risico

- Oosterse vechtsporten
- Atletiek
- Paardrijden
- Gymnastiek
- Zwemmen

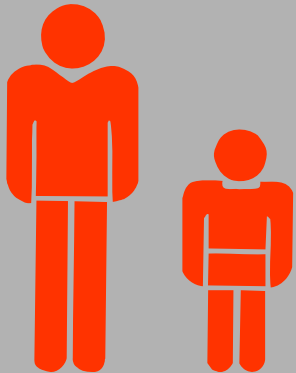

■ Groot risico

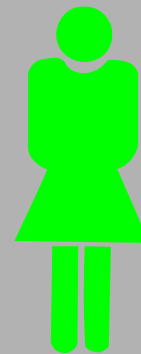
- Schaatsen
- Motorsporten
- Tennis
- Skiën
- Fietssporten

Risicoprofiel : stoot

- **Groot risico**
- Mannen
- 12-29 jaar

- **Klein risico**
- Vrouwen
- > 30 jaar

Risicosporten : stoot

- **Groot risico**
- Oosterse vechtsporten
- Balsporten
- Voetbal
- Hockey
- Rugby
- Volleybal

Risicoprofiel : gevolg van inspanning

- **Groot risico**

- Vrouwen
- 18-49 jaar

- **Klein risico**

- Mannen
- < 18 jaar

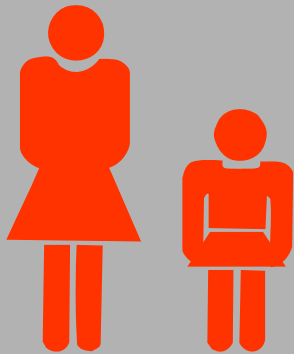
Risicosporten : gevolg van inspanning

- **Groot risico**
- Gymnastiek
- Squash
- Tennis
- Volleybal

Risicoprofiel : beklemming

- Groot risico
- Vrouwen

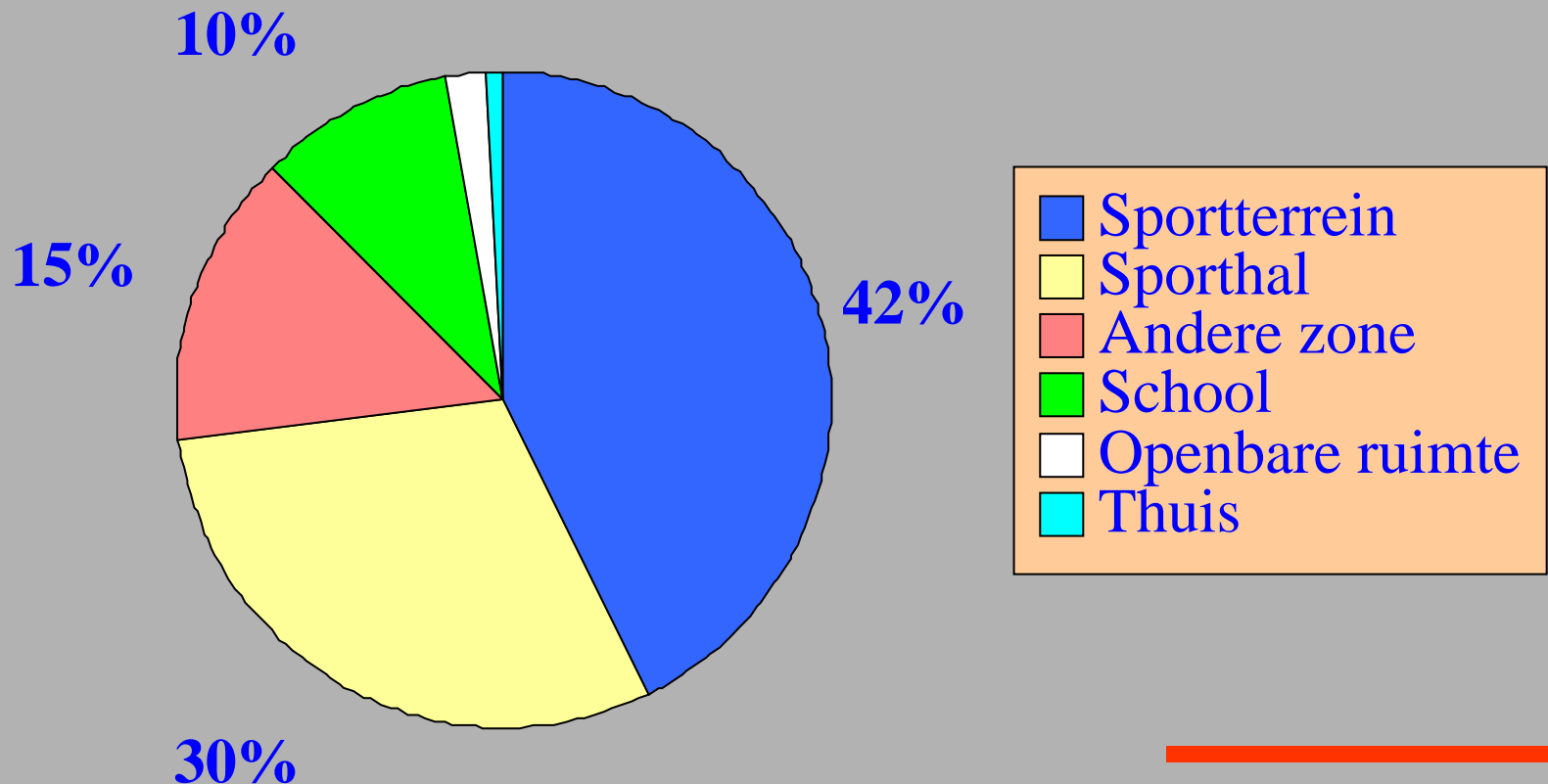
Risicosporten : beklemming

- **Groot risico**
- Paardrijden
- Hockey

Sportongevallen

- Drie op de vier ongevallen doen zich voor in specifieke sportaccommodaties (sporthal of -terrein)

Risicoplaats : sportterrein

- **Groot risico**
- Balsporten
- Paardrijden
- **Risicoprofiel**
- Mannen
- > 18 jaar

Risicoplaats : sporthal

- **Groot risico**

- Oosterse vechtsporten

- Basketbal

- Gymnastiek

- Balsporten

- Squash

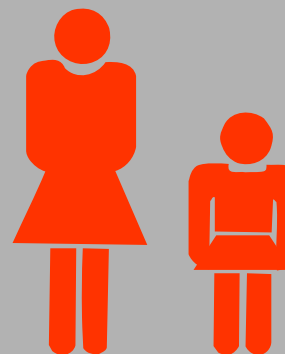
- Tennis

- Volleybal

- **Risicoprofiel**

- Vrouwen

- 6-17 jaar; > 40 jaar

Risicoplaats : andere sportzone

- **Groot risico**

- Paardrijden

- Zwemmen

- Schaatsen

- Motorsporten

- **Risicoprofiel**

- Vrouwen

- > 30 jaar

Risicoplaats : school

- **Groot risico**

- Basketbal
- Voetbal
- Gymnastiek
- Balsporten

- Speelplaats
- Gymzaal

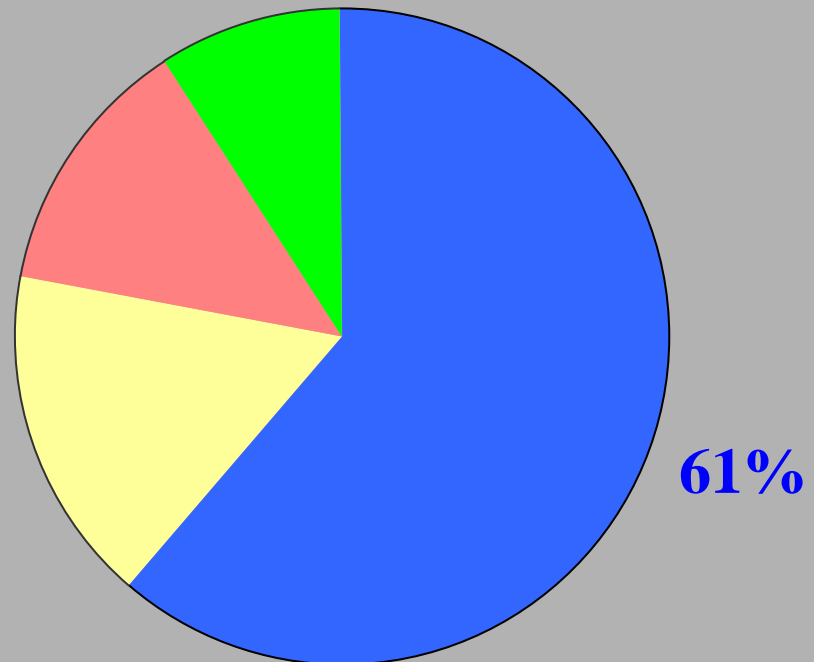
- **Risicoprofiel**

- Vrouwen
- 6-17 jaar

Sportongevallen

- In de meeste gevallen doet het sportongeval zich voor bij sportactiviteiten in georganiseerd verband

Risicopraktijk : georganiseerde activiteit

- **Groot risico**
- Oosterse vechtsporten
- Basketbal
- Voetbal
- Hockey
- Rugby
- Volleybal

Risicopraktijk : niet georganiseerde activiteit

- **Groot risico**
- Atletiek
- Paardrijden
- Zwemmen
- Schaatsen
- Skiën
- Squash
- Tennis
- Fietssporten

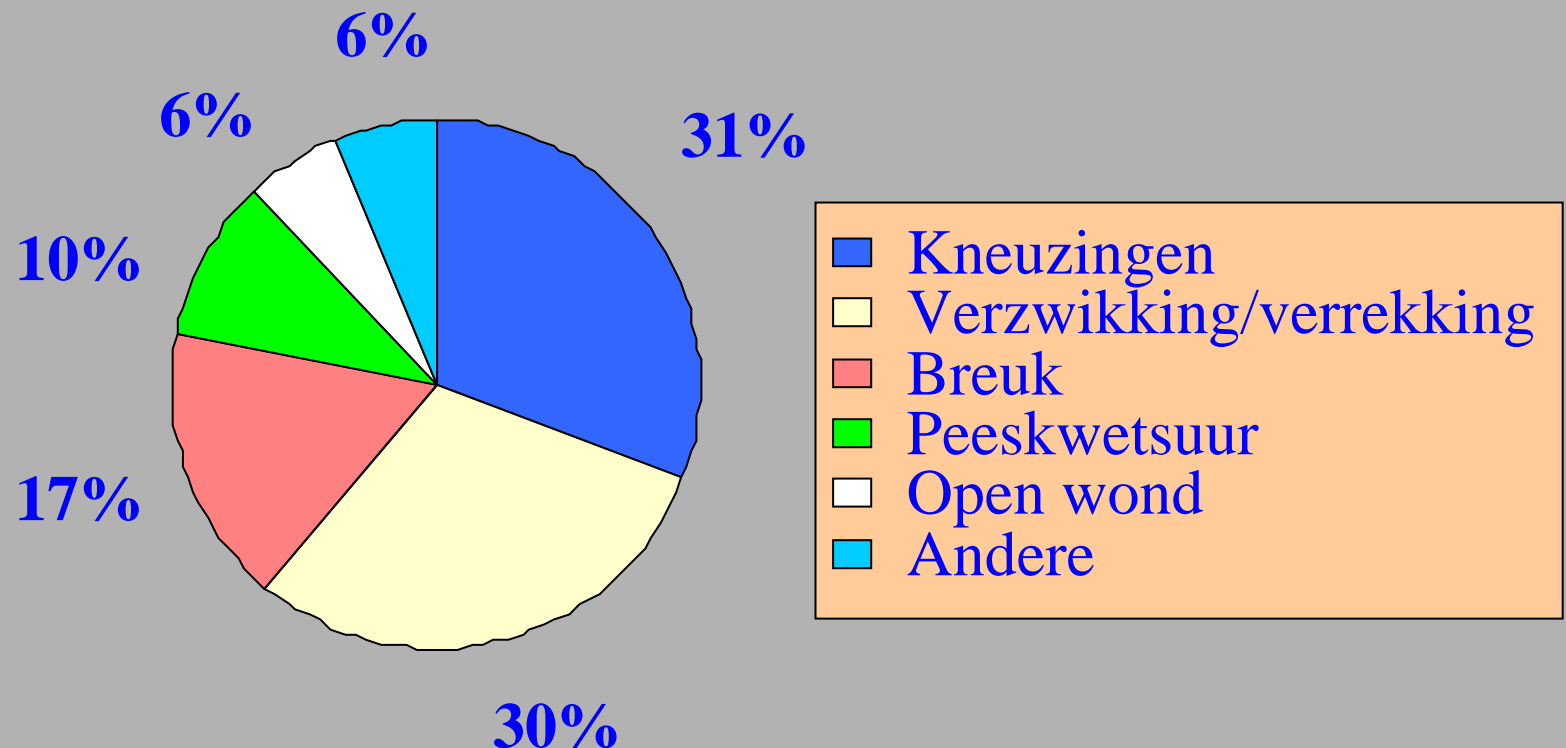
Risicopraktijk : lichamelijke opvoeding

- **Groot risico**
- Basketbal
- Gymnastiek
- Zwemmen
- Schaatsen
- Balsporten
- Andere sporten

Sportongevallen

- 2 op de 3 ongevallen veroorzaken kneuzingen, een verzwikking of een verrekking

Verwonding : kneuzing

- **Risicosporten**

- Oosterse
vechtsporten

- Paardrijden

- Voetbal

- Gymnastiek

- **Risicoprofiel**

- Vrouwen

- 6-17 jaar

Verwonding : verzwikking, verrekking

- **Risicosporten**

- Atletiek

- Basketbal

- Voetbal

- Volleybal

- **Risicoprofiel**

- Vrouwen

- 12-29 jaar

Verwonding : breuk

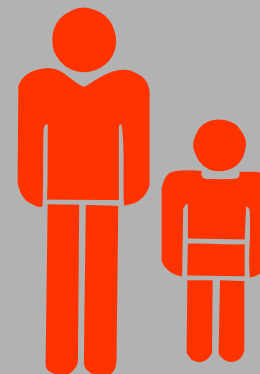
■ Risicosporten

- Basketbal
- Paardrijden
- Gymnastiek
- Schaatsen
- Rugby
- Skiën
- Balsporten
- Motorsporten
- Fietssporten

■ Risicoprofiel

- Mannen
- 12-17 jaar; > 50 jaar

Verwonding : peeskwetsuur

- **Risicosporten**

- Gymnastiek

- Balsporten

- Squash

- Tennis

- **Risicoprofiel**

- Vrouwen

- > 30 jaar

Verwonding : open wond

- **Risicosporten**

- Oosterse
vechtsporten

- Hockey

- Schaatsen

- Rugby

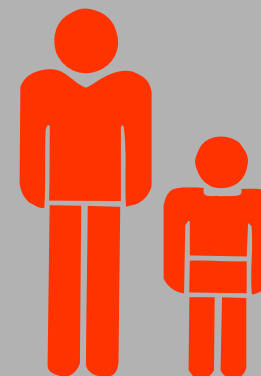
- Fietssporten

- **Risicoprofiel**

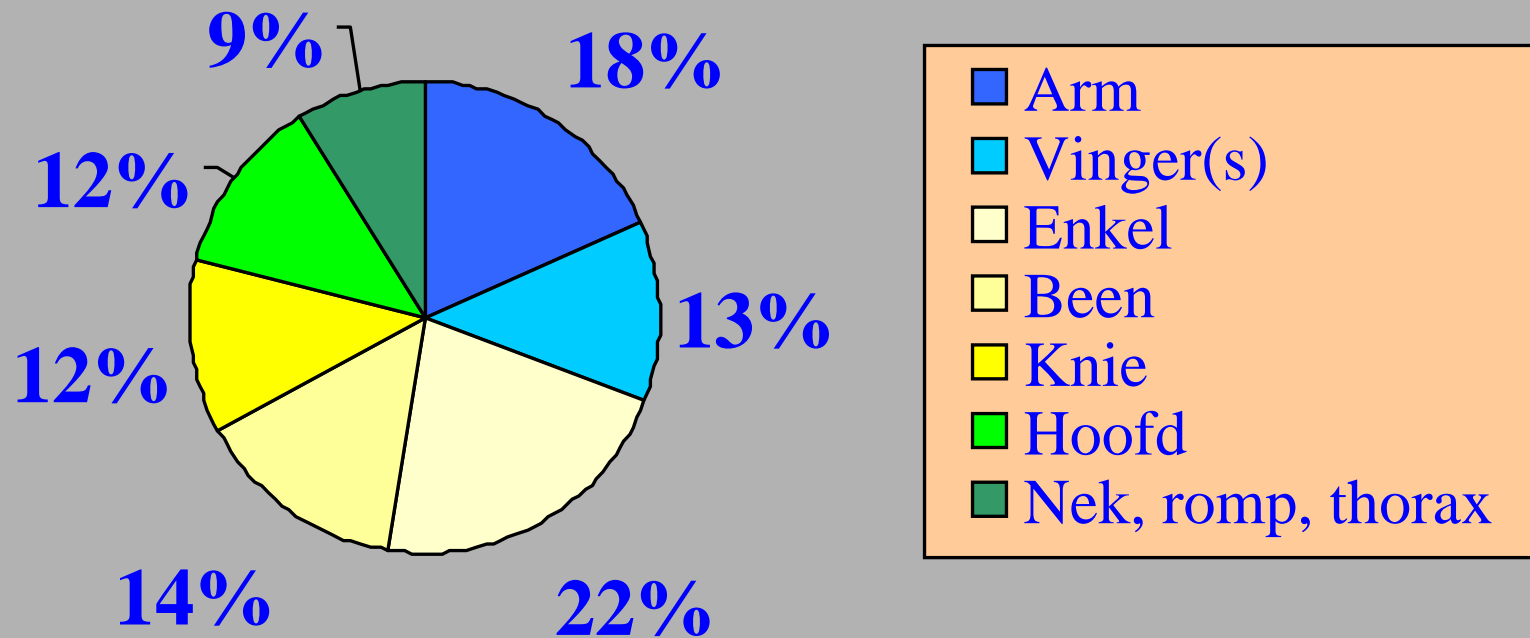
- Mannen

- < 12 jaar; 30-39 jaar

Sportongevallen

- In 2 gevallen op 3 worden de bovenste en onderste ledematen geraakt

Oosterse vechtsporten : gevaren

- **Verwonding**

- Kneuzing
- Open wond

- **Lokalisatie**

- Aangezicht
- Elleboog
- Teen

Atletiek : gevaren

- **Verwonding**
- Verzwikking
- Verrekking
- **Lokalisatie**
- Enkel

Basketbal : gevaren

- **Verwonding**

- Verzwikking
- Verrekking
- Breuk

- **Lokalisatie**

- Neus
- Bovenarm
- Hand, vingers
- Enkel

Paardrijden : gevaren

- **Verwonding**

- Verzwikking
- Breuk

- **Lokalisatie**

- Schedel
- Hersenen
- Schouder
- Onderste deel van ruggengraat

Voetbal : gevaren

■ **Verwonding**

- Kneuzing
- Verzwikking
- Verrekking

■ **Lokalisatie**

- Been
- Knie
- Enkel
- Voet
- Teen

Gymnastiek : gevaren

■ **Verwonding**

- Kneuzing
- Breuk
- Peeskwetsuur

■ **Lokalisatie**

- Nek, keel
- Elleboog
- Bovenarm
- Vuist

Hockey : gevaren

- **Verwonding**
 - Open wond
- **Lokalisatie**
 - Oog
 - Aangezicht
 - Vingers

Zwemmen : gevaren

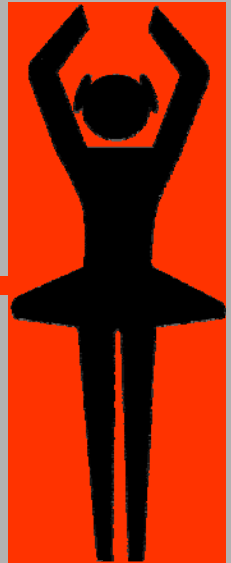
■ **Verwonding**

- **Plotse verdrinking**
(na flauwte bij contact met koud water)
- **Verdrinking**
- **Kneuzing**
- **Verzwikking**

■ **Lokalisatie**

- **Nek**
- **Keel**
- **Ruggengraat**
- **Tenen**

Schaatsen : gevaren

- **Verwonding**
 - Open wond
 - Breuk
- **Lokalisatie**
 - Aangezicht
 - Hand

Rugby : gevaren

- **Verwonding**

- Open wond
- Breuk

- **Lokalisatie**

- Neus
- Kaak

Skiën : gevaren

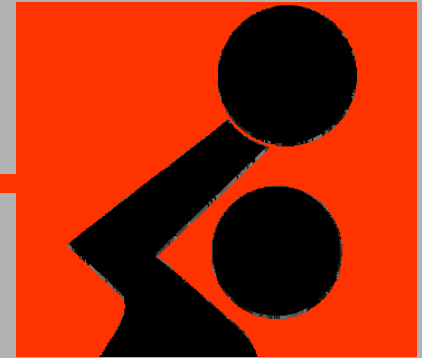
■ **Verwonding**

- Ontwrichting
- Breuk
- Verstuiking

■ **Lokalisatie**

- Vingers
- Schouder
- Knie
- Been
- Thorax

Balsporten : gevaren

- **Verwonding**

- Breuk

- Peeskwetsuur

- **Lokalisatie**

- Vingers

- Neus

Motorsporten : gevaren

- **Verwonding**
- **Breuk**
- **Lokalisatie**
- **Hand**

Squash : gevaren

- **Verwonding**
- **Peeskwetsuur**
- **Lokalisatie**
- **Onderbeen**

Tennis : gevaren

- **Verwonding**
 - Peeskwetsuur
- **Lokalisatie**
 - Onderbeen
 - Vuist
 - Enkel

Fietsporten : gevaren

- **Verwonding**

- Open wond
- Breuk

- **Lokalisatie**

- Thorax
- Sleutelbeen
- Schouder

Volleybal : gevaren

- **Verwonding**

- Verzwikking
- Verrekking

- **Lokalisatie**

- Enkel
- Vingers
- Vuist

Besluit

- ❑ De sporten die het grootste risico meebrengen, zijn (in dalende volgorde): squash, hockey, rugby, motorsporten, volleybal, skiën, paardrijden, Oosterse vechtsporten, basketbal, schaatsen, voetbal, gymnastiek. Daar staat tegenover dat zich bij tennis, zwemmen, fietsen of atletiek maar zelden een ongeval voordoet.
 - ❑ 1 ongeval op de 20 mag dan wel leiden tot een hospitalisatie, maar dat is dan niet het resultaat van een toeval, maar van een sportactiviteit die niet altijd (goed) voorbereid is.
 - ❑ Elke sport houdt verschillende risico's in, ook al gaat het in 3 op de 4 gevallen om een val of een stoot.
 - ❑ 3 op de 4 ongevallen doen zich voor in sportaccommodaties en 1 op de 10 ongevallen gebeurt op school. Ze doen zich voor bij sportactiviteiten in een georganiseerd kader.
-

Besluit

- 2 op de 3 ongevallen veroorzaken kneuzingen, verrekkingen of verzwikkingen en brengen deze verwondingen toe aan de bovenste en de onderste ledematen.
 - Het gebrek aan opwarming, voorbereiding, omkadering, de persoonlijke inzet en de wil om te winnen vergroten het risico voor ongevallen. Het zou dus goed zijn om de sportbeoefening aan te passen aan de reële mogelijkheden van de betrokken persoon, rekening houdend met de beoefende sport en met het socio-demografisch profiel.
-

Verantwoordelijke uitgever :

Marc Vandercammen

OIVO

Riddersstraat 18 - 1050 BRUSSEL

Tel. 02/547.06.11 - Fax. 02/547.06.01

www.oivo.be

Uitgave 2003

Catalogusref.: 726-03R

2003-2492-08

© OIVO

Reproductie voor niet-commerciële doeleinden vrij mits duidelijke
bronvermelding.

